

KÜLÖNFÉLÉK.

A vasárnapi munkaszünet. A kormánynak a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó intézkedései már is jó hatással voltak falusi istentiszteleteinkre. Amig korábban a munkás-nép egy része megfeledkezett az ünnepről és templomról, addig most ünnepi hangulat tölti el a falut s benépesülnek a templomok. Mondanunk sem kell, hogy az embernek testileg és lelkileg szüksége van erre az ünneplésre. De hogy a kivánt cél el legyen érve, föltétlenül szükséges a társadalmi egyesületek működési szabadságának a biztosítása is, hogy a vasárnap a tanulás és nemes szórakozások ideje legyen. Nekünk pedig kötelességünk fokozottabb mértékben gondoskodni népünk lelki táplálásáról, nehogy a vasárnapi munkaszünet a tétlenség, a mulatozás és tivornyának szolgáljon alkalmul.

A nők egyházi munkája. Ha belépünk unitárius templomainkba, jól esik látnunk, hogy mindenütt, ahol a nők szervezve vannak, a női kéznek és szivnek meglepő jeleivel találkozunk. Egyik helyen a templom körül izléses virágágyások, másik helyen művészileg kidolgozott szőnyegek és úrasztali terítők, harmadik helyen a fűtésre berendezett kályhák stb. mutatják a női lélek találékonyságát. A női lelkeknek eme szép jelei szint, melegséget és otthonias jelleget kölcsönöznek ridegnek mondott templomainknak, Ez szebbé és kifejezőbbé teszi egész istentiszteletünket s ott hol eddig talán a pusztá értelem hirdette az élő Isten dicsőségét, most a szivek érzelmei egészítik ki és teszik teljessé az összhangot. A nélkül, hogy ezt az irányzatot tülzásba vinnők, kívánatos, hogy mindenütt teret adjunk a női szivek áldozatos munkájának, hogy ész és sziv együtt szolgálja az Urat. Ezért, ahol még nem történt volna meg, ott is szervezetileg helyet és teret kell adnunk az egyházi életben a női munkának.

Irányelvek a kisebbségek életét érintő kérdésekben.
„A „Monitorul Oficial“ 1938 augusztus 4-én megjelent 178. száma

a minisztertanácsnak aug. 1-én tartott üléséből a kisebbségi kormánybiztosság tájékoztatására többek között a következő irányelveket közli: „1. szakasz. A román állampolgároknak nyelvi, faji és vallási különbség nélkül jogukban áll az állam felügyelete alatt felekezeti, kulturális intézeteket és iskolákat létesíteni, vezetni és igazgatni az illető kisebbségi nyelv használatával és az 1926. évi magánoktatásról szóló törvény feltételei szerint. 2. szakasz. Az állam költségvetése után könnyítéseket tesz ezen iskolák fenntartói számára. 3. szakasz. A kisebbségi magániskolák részesülni fognak megfelelő hányaddal a 14⁰/₁₀-os községi adóból. 5. szakasz. A gyermekek neveléséért törvényesen felelős személyek (apa, anya, vagy gyám) vannak egyedül feljogosítva meghatározni a gyermek faji hovátartozandóságot, akiknek jogukban áll a gyermeket felekezeti iskolába, állami iskolába vagy bármely felekezet iskolájába beírni. 6. szakasz. A kisebbségi vasárnapi iskoláknak és mindkét nembeli ifjúsági egyesületeknek joguk van működni a törvényes intézkedések és az illetékes hatóságok által jóváhagyott szabályzatok értelmében. 7. szakasz. A kisebbségi középiskolai vallástanárainak a jövőben is elismertetik az a joga, hogy a felekezetük teológia akadémiaján szerzett diplomájuk alapján kinevezhetők és véglegesíthetők külön vizsga nélkül, a képesítési (capacitate) vizsga kivételével, amely általános. 8. szakasz. Abból a célból, hogy a kisebbségi felekezeti iskolák tanulói, kik bizonyos tárgyakat ezen a nyelven tanultak, — saját nyelvükön vizsgáztassák, az érettségi vizsgákra ezeknek a tanulóknak a nyelvét ismerő tanárokat neveznek ki. 9. szakasz. A közigazgatási szerveknek kötelességük tiszteletben tartani a történelmi kisebbségek képviselőinek jogait, hogy az összes templomi, (egyházi) pénzügyi és alapítványi kérdéseiket önkormányzati módon intézzék szervezeti szabályzatuk értelmében, amennyiben ezek a törvényekkel és a közrenddel nincsenek ellentétben. 10. szakasz. A közigazgatósági hatóságoknak tilos a vallási szertartásokba beleavatkozni. 11. szakasz. A lelkipásztorok javadalmazása, ami az államsegélyt illeti, vallási különbség nélkül történik, ugyazon fokozatok szerint és a kultusz törvénnyel összhangban. 12. szakasz, A román állampolgár etnikai származása, nyelvi és vallási különbözősége nem képezheti akadályát annak, hogy az államnál, megyénél, vagy községnél tisztséget tölthessen be. 13. szakasz. A községi tanácsok kisebbségi tagjai a tanácsok tárgyalásain saját anyanyel-

vükön fejezhetik ki magukat. Ezeknek a tanácsoknak a tárgyalásáról a jegyzőkönyveket román nyelven szerkesztik. 14. szakasz. Azok a kisebbségi állampolgárok, akik az állam nyelvét még nem ismerik, a helyi előljárásságokhoz anyanyelvükön is adhatnak be kéréseket. Ebben az esetben a kérésekhez csatolniuk kell a kérések hitelesített román nyelvű fordítását is. 15. szakasz. A hivatalos levelezés az állam nyelvén történik. 16. szakasz. A kisebbségi községek tisztviselőinek ismerniük kell az illető kisebbség nyelvét is. 17. szakasz. Azokban a községekben, ahol valamely etnikai, nyelvi vagy vallási kisebbségekhez tartozó román állampolgárok jelentősebb arányban laknak, a polgármester, vagy polgármester helyettes a kisebbségek soraiból nevezendő ki. 18. szakasz. A lapok, folyóiratok, közzétételi orgánum stb. címeiben azoknak a helységneveknek a neve, amelyekben ezek a sajtótermékek megjelennek, az illető kisebbség nyelvén is feltüntethetők. Ezeknek a sajtótermékeknek a belső szövegrészában azonban, ezeknek a helységneveknek a megnevezésére csak a kisebbségi nyelv használható. (?) 19. szakasz. A családnevek mindenkor a maguk eredeti formájukban irandók. 20. szakasz. Az állam és községek szolgálatában álló tisztviselők mentesek a további román nyelvvizsga alól, ha román állami iskolák által kibocsátott oklevelekkel rendelkeznek. Ugyiszintén mentesek új vizsga alól azok, akik más alkalommal sikerrel tettek le hasonló román nyelvvizsgát. 21. szakasz. A kisebbségi tisztviselők, az államnál működő középiskolai és elemi iskolai tanszemélyzet tagjai jogosultak a C. F. R. vonalain 50%-os kedvezményt biztosító ugyanolyan jegyre, mint amilyent a román tisztviselők élveznek.

Beiratkozások tanintézeteinkbe. A teológiai akadémiára az 1938—39. tanévre beiratkozott 23 rendes, kik közül 1 magyarországi és 1 rendkívüli hallgató. Ezenkívül 6 gyakorló lelkész-növendék, akik szintén az akadémia kötelékébe tartoznak. A kolozsvári főgimnáziumba beiratkozott 195 tanuló, akik közül unitárius vallásu 125, ref. 35, róm. kath. 27, ág. hitv. ev. 4 és baptista 2. A sz.-kereszturi főgimnáziumba beiratkozott 137 növendék, kik közül unitárius 76, ref. 40, róm. kath. 20, luth. 1.

Tanévnyitás a teológián. A teol. akadémián az 1938—39. tanév megnyitása a tervezett október 1 helyett a közbejött zsinati ünnepélyek miatt október 5-én volt. Ez alkalommal az ifjuság éneke után imádságot mondott Gálfi Lőrinc tanár, felolvasást tar-

tott és a tanévet megnyitotta Dr. Kiss Elek dékán. Dr. Varga Béla püspök üdvözlő és buzdító beszédet intézett az ifjusághoz.

Uj doktor. Kahlfürst Imre nyomdatulajdonos fia: *Tibor*, a budapesti Pázmány-tudományegyetem orvosi fakultásán sikeresen vizsgázott és ez évben doktorrá avatták. Az ifju orvosdoktornak sok szerencsét kívánunk.

Felhivás. Az Unitárius Irodalmi Társaság és az Iratterjesztő Bizottság együttesen elhatározta, hogy kiadja Dr. Fosdick Emerson Harry jeles amerikai író világhírű könyvét: „Útazás Palesztinában“, melyet Lőfi Ödön bölöni lelkész fordított le magyarra. Az Ó- és Új-szövetségi helyek és irások tisztább megértése, valamint a jelenleg forrongásban levő palesztinai helyzet egyaránt aktuálisnak teszik e könyvnek magyar nyelven való megjelenését, amely nemcsak szépségével, de tartalmi gazdagságával is olyan nagy sikert ért el világszerte. A fordítás is szépen sikerült. Reméljük, hogy e könyv nagy érdeklődést vált ki felekezeti külömbiség nélkül a magyar olvasókban. Nehány hét alatt megjelenik. Ára azoknak, akik előre jelentkeznek valószínűleg 50 lej. Bolti ára magasabb lesz. Jelentkezni lehet az Unitárius Iratterjesztőnél Cluj, Liceul Unitarian.

Gyászhirek. *Benkő Árpád* az unitárius egyház Főtanácsának tagja, élete 73-ik, boldog házasságának 45-ik évében, hosszas és súlyos szenvedés után augusztus 5-én Árkoson elhalt. Erős és komoly harcosa volt az életnek. Vasszorgalmával és kötelességérzetével a társadalom vezéregyéniségei közé emelkedett. Különösen gazdasági téren ért el szép eredményeket. A háromszékmegyei Takarékpénztár s az árkosi Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezet igazgatósági tagja, míg az árkosi Takarékpénztárnak vezérigazgatója volt. Legyen csendes pihenése. — *Özv. Gyulai Ferené sz. Sükösd Anna* élete 74-ik, özvegysége 18 ik évében, szeptember hó 7-én, Nagyajtán rövid szenvedés után váratlanul elhunyt. Egy messze kiterjedt szép családnak volt éltető lelke. Tizenegy gyermeknek adott életet, akik közül tíz, mint a társadalomnak derék és munkás tagja, ma is életben van. Az édes anyai gondokból és örömeiből bőven kivette a részét. Az egyszerű néptanítói fizetésből, majd a csekély nyugdíjból kellett fenntartania a népes családot. Gondját és aggodalmát az Isten öröme fordította, mert láthatta gyermekei szép fejlődését, az élet munkamezején való elhelyezkedését, hasznos és értékes munkálkodását. Nemcsak élvezte

e földi élet javait, hanem gyermekei útján azt sok áldással gazdagította is. Ha az édes anyák általában hálát és tiszteletet érdemelnek, akkor Özy. Gyulai Ferencné ezt sokszorosan megérdemelte. Gyulai Zoltán debreceni egyetemi tanár, Gyulai Árpád korondi lelkész, Gyulai Ilona nagyajtai tanítónő, Taar Gézáné nagyajtai és Darkó Béláné füzesgyarmati lelkésznek édes anyjukat gyászolják az elhunytban. A jó édes anya emléke áldott, s nemes szelleme tovább él gyermekeiben és unokáiban. Pihenjen csendesen! — *Kálnoki Gyöngyösi Károly* nyug. ig.-tanító szept. 10-én hosszas és kínos szenvedés után Bölonben megszűnt élni. Holttestét Szentkirályba szállították. Életét a jövő nemzedék nevelésére szentelte. Nemcsak szóval, hanem jó példaadással is előkészítette tanítványait az élet útjára. Emlékét családján kívül tanítványai is kegyelettel őrzik. Találja meg a honi földben az óhajtott nyugalmat. — *Dombi János* nyug. unitárius lelkész szeptember 11-én, hosszas szenvedés után, 87 éves korában, Homoródszentmártonban átadta lelkét az örökélet Urának. Egy hiven megfutott hosszú életpálya zárult le e földön. Dombi János hűséges volt ahoz a nagy, népes családhoz, melynek fenntartó oszlopa volt; hűséges azokhoz az egyházközségekhez, amelyeknek gondja reá volt bízva; hűséges az édes anyaföldhöz, amelyhez fiui szeretettel ragaszkodott és hűséges barátaihoz, kiket egyszer szívébe fogadott. Ez a világ sokszor nehéz próbára tette hűségét, de ő meg nem tántorodott. Most ott áll menyeyi Atyja előtt, hogy elvegye hűsége jutalmát. Legyen emléke áldott, nyugalma csendes. *Alsójárai Járay Béla* egyházi tanácsos, földbirtokos, életének 76-ik, házasságának 36-ik évében, rövid szenvedés után október 6-án Désfalván elhunyt. A Járay-családnak utolsó nemes sarja távozott el vele Désfalváról. Egyházunknak, családjának munkás, hű fia volt. Emléke áldott, pihenjen csendesen.

Szerkesztésért felel: VÁRI ALBERT.

Nyilvános nyugtázás.

A Keresztény Magvetőre az utolsó nyugtázás óta a következő befizetések történtek:

Dr. Gotthárd Áron 200, Dr. Abrudbányay Ede 1700, Dr. Borsai Áron 300 (pártoló), Kelemen Árpád 200, Bende Béla 100, Komjátszegi Géza 100, Dr. Elekes Domokos 200, Alsórákos 200, Dr. Ferencz Áron 200, Dr. Boros György 200, Alsórákos 200, Sepsiszentkirály 200, Pap Mózes 94, Gálfalvi Samu 100, Lőrinczy Géza 100, Alsórákos 200, Székelyudvarhely 300, Nagy Samu 100, Gálffy Zsigmond igazgató 100, K.-Dombó 1800, Erzsébetváros 600, Pap Mózes 50 lei. Ezen kívül több lelkész fizetett a kongruájából, akiknek külön-külön nyugtázva van.

Tisztelettel kérem a hátralékok és az előfizetési díjak beküldését, hogy a folyóirat előállításában és szétküldésében akadály ne merüljön fel.

Kolozsvár, 1938 október hó 14-én.

Hadházy Sándor.
pénztárnok.

